

Profilering derde graad

De leerling heeft in de 1ste en de 2de graad, de gelegenheid gehad zijn/haar interesses te ontdekken en heeft misschien al enig idee ontwikkeld over toekomstige werk- of studieplannen. Vaardigheden, inzet, studiemethode en belangstelling zijn elementen die allemaal in rekening dienen te worden genomen bij de overgang naar de 3de graad.

In de 3de graad aso zijn alle studierichtingen, behalve de Humane wetenschappen, tweepolige richtingen. Dat betekent dat twee vakgebieden bepalend zijn voor de vakken die worden onderwezen. Vermits verschillende combinaties mogelijk zijn (bijvoorbeeld economie met wiskunde, met wetenschappen of met moderne talen) leest u best dus steeds de profilering van de twee clusters.

U vindt hieronder (ter combinatie) de profileringen van wetenschappen, wiskunde, Latijn, economie sportwetenschappen (samen te lezen met wetenschappen) en moderne talen. Humane wetenschappen is een éénpolige richting en heeft dus een profilering die niet moet worden gecombineerd.

De keuze van de studierichting voor de 3de graad is zeer belangrijk, omdat het in het 5de en in het 6de jaar wettelijk verplicht is, dezelfde richting te volgen.

Binnen de twee onderwijsvormen aso en tso, bieden wij volgende studierichtingen aan in de derde graad:

ASO

- Wetenschappen-wiskunde
- Latijn-wiskunde
- Economie-wiskunde
- Economie-wetenschappen
- Latijn-wetenschappen
- Latijn-moderne talen
- Moderne talen-wetenschappen
- Economie-moderne talen
- Humane wetenschappen

TSO

- Boekhouden-Informatica
- Secretariaat-talen
- Sociaal technische wetenschappen
- Lichamelijke opvoeding & sport

Leren leren

In de **derde graad** ligt het accent op het zelfstandig begeleid leren en op de studiekeuze bij de overgang naar het Hoger Onderwijs of de doorstroming naar de arbeidsmarkt.

Wetenschappen

In de richting wetenschappen wordt de studie van de natuurverschijnselen, de levenloze en de levende materie uitgediept in de vakken fysica, chemie en biologie. Deze studierichting legt vooral de klemtoon op het aanleren van een wetenschappelijke denkwijze en experimentele vaardigheden.

Drie belangrijke vaardigheden staan centraal in het wetenschapsonderwijs:

- Het nauwkeurig waarnemen en genuanceerd omschrijven van de waarnemingen bij demonstratie-experimenten of zelf uitgevoerde **experimenten**. Een correcte kennis en gebruik van begrippen en definities zijn hiervoor noodzakelijk.
- **Modeldenken** is een belangrijke methode om de werkelijkheid te begrijpen. Zowel wiskundige modellen om de fysische wetmatigheden te beschrijven, modellen in de chemie om de materie te beschrijven, als modellen om biologische processen te begrijpen vereisen een hoge mate van abstract en formeel denken.
- Een grondige **feitenkennis** laat je toe om de aangeleerde modellen en wetmatigheden op een correcte manier toe te passen in oefeningen en denkvrAGEN.

Naast het verwerven van een uitgebreide theoretische kennis voorziet de studierichting wetenschappen de mogelijkheid om zelf, onder begeleiding, experimenten uit te voeren in het afzonderlijke vak: **Wetenschappelijk Werk fysica, chemie en biologie**. Tijdens deze lessen krijg je de gelegenheid de verworven kennis te toetsen, je experimentele vaardigheden te verfijnen, handvaardigheden bij het hanteren van elementaire meetinstrumenten aan te leren en verslagen over de uitgevoerde proeven op te maken. | 3 |

Leerlingenprofiel

- Je hebt een grote **interesse in natuurverschijnselen** en het verklaren ervan. Er wordt echter meer van je verwacht. Drang naar inzicht, zin voor nauwkeurigheid en analyse, **doorzettingsvermogen**, zelfstandigheid, planmatig werken, zijn belangrijke vereisten voor leerlingen die kiezen voor een richting wetenschappen.
- Je studiehouding moet gericht zijn op het **begrijpend studeren** van de leerstof. Een **goede kennis van wiskunde** is een sterk gewaardeerd hulpmiddel.
- Een correcte en **genuanceerde omschrijving van waarnemingen** vereisen een **vlotte taalvaardigheid** van het Nederlands.
- Om inzicht te verwerven is het noodzakelijk de resultaten van demonstratieproeven te onthouden en **feitenkennis te studeren**. Wetenschappen studeren vereist een behoorlijke **geheugencapaciteit**.
- Je bent bereid de nodige **tijd te besteden** aan je studies. Alleen door elke les te studeren, oefeningen voor te bereiden, taken en verslagen tijdig te maken, je nota's ordelijk en verzorgd bij te houden maak je een behoorlijke kans om succesvol in de richting wetenschappen te slagen.
- Een leerling die zich **inzet** wordt dan ook met plezier bijgestaan tijdens **inhaal- en herhalingslessen**, hetzij na afspraak met de leerkracht hetzij op een vast uur in de week.

Logisch volgende studiekeuze

Het diploma van Algemeen Secundair Onderwijs, behaald na het beëindigen van de 3de graad geeft toegang tot alle vormen van hoger onderwijs (bachelor en master).

Wiskunde

Eigenheid van de studierichting

Deze richting beoogt een sterke exact-wetenschappelijke vorming. De abstracte theorie van de wiskunde wordt op de zuivere wetenschappen of economie toegepast. Exacte formuleringen, wetmatigheden en technieken worden zo ingeoeffend.

Zo worden redeneringen en inzichten opgebouwd als voorbereiding op het hoger en universitair onderwijs. Een academische en een professionele bachelor met aansluitend een masteropleiding vullen het secundair onderwijs aan.

Denk je aan studies burgerlijk ingenieur, handelsingenieur, bio-ingenieur, wiskunde, fysica of economie aan de universiteit, dan zijn 7 wekelijkse lestijden wiskunde een must. Deze sterke wiskunderichting bereidt je ook voor op de studie van industrieel ingenieur aan de hogeschool. Vanzelfsprekend blijven, naargelang je interesse, alle richtingen in alle vormen van het hoger onderwijs open.

Als wiskunde niet echt je ding is en je eerder iets voelt voor het beroep van arts, apotheker, regent,... dan heb je voldoende aan de afdeling 5 uren wiskunde en kan je in de derde graad de richtingen Latijn-Wetenschappen of Moderne talen-Wetenschappen volgen.

Weet je nog niet welke studies je later zal volgen, maar heb je wel een wiskundeknobbel, dan mik je best zo hoog mogelijk.

In de derde graad bouw je verder op regels en vaardigheden uit de vorige jaren. De bekende delen algebra, goniometrie en vlakke meetkunde worden verder uitgediept. Je maakt ook kennis met de domeinen analyse, ruimtemeetkunde, analytische meetkunde, statistiek en kansrekening.

Leerlingprofiel

Graag wiskunde doen is een vereiste.

Een kritische ingesteldheid en werkijver zijn noodzakelijk. Je hebt een specifieke belangstelling voor de abstracte wereld van de wiskunde enerzijds en de verklaring van de natuurverschijnselen of economische wetten anderzijds. Je wil zoeken naar de orde, samenhang en structuren in de ons omringende wereld. Je bent nauwgezet en je hebt zin voor methodisch denken.

Logisch volgende studiekeuze

Het diploma van Algemeen Secundair Onderwijs, behaald na het beëindigen van de 3de graad geeft toegang tot alle vormen van hoger onderwijs (bachelor en master).

Latijn

Eigenheid van de studierichting

Studies klassieke talen dragen bij tot de algemene vorming van de leerlingen. Ze hebben tot doel inzicht te verwerven in taal en letterkunde, de kunst en cultuur, de maatschappij en de mentaliteit van de Grieken en de Romeinen. Zo krijgen de leerlingen een beter inzicht in de eigen cultuur en kunnen ze onder andere ook de westerse cultuur met niet-westerse culturen vergelijken.

De studie van de klassieke oudheid gebeurt vanuit twee invalshoeken: taal en cultuur. Taalstudie is eigen aan klassieke studies. Door de studie van Latijn krijgen de leerlingen toegang tot de letterkunde in de oorspronkelijke taal. Door het bestuderen van taalphenomenen uit de klassieke oudheid wordt ook een grondige taalkennis verworven. Die laat zien hoe het Latijn is opgebouwd en welke verschillen en gelijkenissen er met de huidige moderne talen zijn.

De studie van cultuuruitingen als uitdrukking van mens en maatschappij (d.w.z. literaire genres, maar ook andere cultuuruitingen zoals wetenschappen, beeldende kunsten, architectuur) hoort bij de culturele invalshoek. Door analyse en reflectie worden culturele uitingen op basis van gelijkenissen en verschillen verduidelijkt. De literatuur neemt in dit geheel een bijzondere plaats in. Het is een vorm van culturele dialoog : de taal in literaire teksten wordt gebruikt als middel om ervaringen uit te drukken, te ordenen en te bewaren en ook als middel om na te denken over mens en wereld. Klassieke studies maken duidelijk dat mensen zich in de oudheid dezelfde vragen stelden als wij.

In de 3de graad heb je de keuze tussen Latijn-wiskunde, Latijn-moderne talen en Latijn-wetenschappen. De 3 opties bevatten allemaal 4 uur Latijn en 1 uur seminarie klassieke talen. Daarnaast worden er specifieke accenten gelegd per optie:

	wiskunde	wetenschappen	vreemde talen
Latijn-wiskunde	7	3	5
Latijn-wetenschappen	5	5	5
Latijn-moderne talen	3 (complementair 4)	2	10

Leerlingenprofiel

De studierichting Latijn richt zich tot leerlingen met een belangrijke interesse voor taal, cultuur en literatuur. De brede algemene vorming die het Latijn hen biedt, spreekt hen aan.

Ze zijn geïnteresseerd in cultuuruitingen in het algemeen, waardoor zij zicht krijgen op de westerse beschaving en op de identiteit van de Europese cultuur. De studie van antieke cultuuruitingen in de moderne wereld, waarbij literatuur een belangrijke plaats inneemt, wekt hun belangstelling.

Oog hebben voor de klassieke cultuur draagt bij tot openheid voor andere culturen, waardoor de leerlingen de eigen tijdsgeest leren relativiseren.

Door de studie van het Latijn wensen de leerlingen hun taaltheoretische kennis te vergroten. De lectuur van antieke teksten boeit hen. Zij zijn geïnteresseerd in gestructureerde taalpatronen in het besef dat daardoor hun inzicht in communicatie wordt verruimd. Bovendien verwachten ze een aanzienlijke uitbreiding van hun leer- en studievaardigheden.

Zij leren zelfstandig alle aspecten van een literaire tekst te onderzoeken en te verwerken tot een zinvol geheel.

Logisch volgende studiekeuze

Het diploma van Algemeen Secundair Onderwijs, behaald na het beëindigen van de 3de graad geeft toegang tot alle vormen van hoger onderwijs (bachelor en master).

Eigenheid van de studierichting

In de 3de graad staan 2 invalshoeken van het economisch denkproces centraal: **micro- en macro-economie** en **bedrijfsbeleid**.

Tijdens de lessen micro- en macro-economie ligt de nadruk op het inzicht in en het kunnen verbanden leggen tussen de begrippen die werden aangebracht in de 2de graad. De lessen micro en macro-economie laten de leerlingen toe na te denken over actuele sociaal-economische verschijnselen. Zij moeten ertoe komen, de maatschappij waarin wij leven te begrijpen en te waarderen. Cijfers en gegevens zijn er genoeg, maar de betekenis ervan blijft al te dikwijls onbegrijpelijk en ontoegankelijk. Het vak moet dan ook de samenhang duidelijk maken tussen het beschikbare cijfer- en feitenmateriaal in dagbladen, tijdschriften en het internet en de theoretische benadering in boeken en cursussen. Het economisch gebeuren en de informatie zal er transparanter door worden.

De lessen bedrijfsbeleid zijn gericht op de onderneming als zelfstandige entiteit. Alle facetten van de levensloop van een onderneming komen hierbij aan bod: oprichting, management, personeelsbeleid, marketing, enzovoort. Als beleidsinstrument worden ook de analyse van de jaarrekening, financiering en kostprijscalculatie aangeboden aan de leerlingen.

Binnen economie ligt de klemtoon op de middelen tot kennisopname en kennisverwerving, op het ordenen en hanteren van die kennis en op de wervings- en verwerkingstechnieken ervan en dit als voorbereiding én op het hoger (professionele bachelor en master) onderwijs én op het professioneel leven.

In de 3de graad heb je de keuze tussen economie-wiskunde, economie-moderne talen en economie-wetenschappen. De 3 opties bevatten allemaal 4 uur economie en 1 uur seminarie economie. Daarnaast worden er specifieke accenten gelegd per optie:

	wiskunde	wetenschappen	vreemde talen
Economie-wiskunde	7	3	5
Economie-wetenschappen	5	5	5
Economie-moderne talen	3 (complementair4)	2	10

Leerlingenprofiel

Noch bij de overgang van de eerste naar de tweede graad, noch bij de overgang van de tweede naar de derde graad is een specifieke voorkennis voor economie en boekhouden vereist.

Leerlingen uit andere opleidingen dienen uiteraard doorzettingsvermogen, zin voor zelfstandig werken en een positieve ingesteldheid te bezitten om hiaten in de voorkennis onder begeleiding van de vakleerkracht weg te werken.

Leerlingen die wensen te studeren in een economische richting moeten uiteraard geboeid zijn door de economische actualiteit, moeten bereid zijn om analytisch en kritisch te willen nadenken, moeten beschikken over sociale en communicatieve vaardigheden, moeten

zelfstandig problemen kunnen aanpakken en moeten ook willen nadenken over actuele economische, sociale en culturele verschijnselen.

Zin voor afwerking, orde, netheid en nauwkeurigheid zijn belangrijk, net zoals doorzettingsvermogen en beslissingsvermogen.

Leerlingen die een master willen behalen binnen een economische opleiding zijn bovendien geboeid door wiskunde.

Logisch volgende studiekeuze

Het diploma van Algemeen Secundair Onderwijs, behaald na het beëindigen van de 3de graad geeft toegang tot alle vormen van hoger onderwijs (bachelor en master).

Moderne Talen

Eigenheid van de studierichting

Er wordt veel belang gehecht aan een vlotte en accurate communicatieve vaardigheid. Ook aan het bijbrengen van onderzoekscompetenties wordt veel aandacht besteed.

Het is de bedoeling dat de leerlingen op het einde van de derde graad over een stevige basis beschikken die hen toelaat hun talenkennis in het hoger onderwijs uit te breiden.

Leerlingenprofiel

Een leerling die kiest voor een studierichting met de optie ‘moderne talen’ moet uiteraard een ruime interesse hebben voor talen. Aanleg voor talen is onontbeerlijk, wie dus al in de eerste graad problemen heeft voor één van de talen, kiest beter niet voor een richting in combinatie met moderne talen. In de tweede en derde graad komen daar immers nog talen bij.

Na het beëindigen van de tweede graad kan in principe iedereen naar de richting moderne talen. Alleen zal dan, als je in de tweede graad niet voor moderne talen koos, een inspanning moeten worden geleverd om de beginselen van het Duits onder de knie te krijgen.

Wie voor moderne talen kiest, moet niet alleen over het nodige taalgevoel beschikken, maar ook over voldoende inzicht om de structuur van een taal te begrijpen. Wie niet van lezen houdt, wie niet graag zelfstandig werkt, wie niet over voldoende kritische geest beschikt, wie niet geboeid is door cultuur, kiest beter niet voor moderne talen.

Afhankelijk van de pool (economie, Latijn, wetenschappen,...) kan je vele kanten uit, je hoeft niet noodzakelijk talen te gaan studeren. Maar welke richting je ook kiest, je zult altijd talen nodig hebben (wie aan de universiteit voor economie kiest, heeft Frans; wie pedagogiek studeert, krijgt cursussen in het Engels).

Logisch volgende studiekeuze

Het diploma van Algemeen Secundair Onderwijs, behaald na het beëindigen van de derde graad geeft toegang tot alle vormen van hoger onderwijs (bachelor en master).

Humane wetenschappen

Eigenheid van de studierichting

In de derde graad worden zowel de kennis als de vaardigheden uit de tweede graad verder uitgediept. Binnen de vakken **cultuur- en gedragswetenschappen** worden de disciplines van o.a. de psychologie, wijsbegeerte, sociologie en antropologie aan de hand van een thematische benadering geïntegreerd. Volgende thema's komen in de loop van de derde graad aan bod: interactie en communicatie, identiteit, continuïteit en verandering, expressie, waarden en normen, (politieke) organisatie en samenhang en wisselwerking.

Leerlingen die de keuze maken voor de studierichting Humane wetenschappen doen dit omwille van hun belangstelling voor de studie van leerinhouden met een sterk psychologische en sociaal-culturele inslag. Zij beschikken over een abstractievermogen dat van elke leerling in de derde graad ASO kan verwacht worden. Daarom kunnen zij enerzijds, onder begeleiding, in de aangereikte gegevens uit de sociale werkelijkheid de samenhang zoeken. Anderzijds kunnen zij de tegenstellingen begrijpen die zij ervaren tussen de verschillende segmenten van de maatschappelijke realiteit.

De vakken gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen doen ook een beroep op de verbale en sociale vaardigheden van de leerlingen.

Naast de specifieke leerinhouden van de vakken gedrags- en cultuurwetenschappen, maken de leerlingen ook kennis met de **onderzoekskompetentie**. Hierbij wordt in groep een bepaald maatschappelijk of cultureel thema onderzocht. De leerlingen stellen zich hierbij enkele gerichte vragen en gaan dan op zoek naar mogelijke antwoorden d.m.v. beschrijvende, vergelijkende en verklarende onderzoeksmethoden:

- inductieve vs. deductieve onderzoeksmethoden
- kwantitatieve onderzoeksmethoden:
- statistische onderzoeksmethoden
- steekproefonderzoek
- enquêteringsmethoden
- kwalitatieve onderzoeksmethoden:
  - participerende observatie
  - interviewmethoden
  - introspectieve methoden
  - experimentele onderzoeksmethoden
  - onderzoek gebaseerd op orale bronnen vs. onderzoek gebaseerd op geschreven bronnen
  - gebruik van multimediale onderzoekstechnieken

Ze leren op die manier zich te oriënteren op een onderzoeksprobleem door gericht informatie te verzamelen, te ordenen en te bewerken. Tenslotte verwerken ze de onderzoeksresultaten en conclusies tot een coherente rapportering.

Leerlingprofiel

Vereisten voor leerlingen van de 3e graad humane wetenschappen:

- ze zijn bereid te reflecteren op eigen gedrag en dat van anderen.
- ze zijn bereid hun mogelijkheden tot maatschappelijk engagement te verkennen.
- ze zijn bereid te reflecteren op het maatschappelijk functioneren.

Accenten binnen de derde graad

- de leerlingen leren wetenschappelijke verklaringen geven voor fenomenen uit de cultuur- en gedragswetenschappen.
- de leerlingen leren visies omtrent het menselijk en maatschappelijk handelen vanuit historische en socioculturele context begrijpen.
- de leerlingen leren theoretische concepten toepassen in concrete situaties.
- de leerlingen leren verbanden leggen tussen theoretische concepten uit de cultuur- en gedragswetenschappen.
- de leerlingen leren media hanteren om informatie te verwerven, te verwerken en te presenteren.
- de leerlingen leren een onderzoeksopdracht met betrekking tot een cultuurwetenschappelijk of gedragswetenschappelijk vraagstuk uitvoeren.

Logisch volgende studiekeuze

Humane wetenschappen is een ASO-studierichting met een uitgesproken doorstromingskarakter naar opleidingen in het hoger onderwijs waar mens en samenleving centraal staan. Zowel bachelor- als masteropleidingen komen hierbij in aanmerking.

Sociaal-technische wetenschappen

Eigenheid van deze studierichting

Vanaf de tweede graad en dus ook in de derde graad staat in de richting Sociaal-technische wetenschappen vooral “ de mens” centraal, als sociaal, technisch en wetenschappelijk wezen.

De leerling krijgt een algemene vorming en je leert tevens hoe de mens functioneert in de samenleving: je leert hier met en voor mensen werken.

De leerling leert probleemoplossend denken en handelen en dit zowel met persoonsgerichte als productgerichte (voeding) inhouden.

De leerling leert belang hechten aan zin voor nauwkeurigheid en zorg voor de kwaliteit van het handelen. Via technische activiteiten op verschillende domeinen raakt de leerling vertrouwd met verschillende vaardigheden. Ook leerlingen uit andere (technische) richtingen kunnen in de derde graad aansluiten. Er moet hier wel rekening gehouden worden dat de basisbegrippen en vaardigheden van de richtingsvakken zullen moeten bijgewerkt worden.

Leerlingenprofiel

Deze leerling:

- is sociaal voelend (ruim inlevingsvermogen) en wil deze vaardigheden verder ontwikkelen.
- heeft belangstelling voor wetenschappen vooral wat betreft voeding, milieu, ...
- werkt graag manueel, systematisch, zelfstandig, heeft oog voor hygiëne, wil veilig en
- kwaliteitsvol werken.
- kan verantwoordelijkheid dragen.
- kan in team werken.
- wil respect opbrengen voor ieder mens.
- is creatief.
- heeft organisatietalent.
- bezit communicatieve vaardigheden (lezen, luisteren,spreken, ...)

| 13 |

Logisch volgende studiekeuze

De studierichting sociaal technische wetenschappen bereidt voor op een job in de sociale sector of op een professionele bachelor:

bachelor in het onderwijs (kleuter, lager en secundair), bachelor in gezondheidszorg (ergotherapie, logopedie, voeding- en dieetkunde, verpleegkunde), bachelor orthopedagogie, ...

Boekhouden-informatica

Eigenheid van de studierichting

De studierichting Boekhouden-Informatica beoogt een dubbel doel: enerzijds is deze studierichting een voorbereiding op het hoger onderwijs, in hoofdzaak het economisch hoger onderwijs van het korte type (professionele bachelor). Anderzijds bereidt deze studierichting de leerlingen voor op een professionele loopbaan in als (hulp)boekhouder.

Naast het vak **Boekhouden** staan ook **handelsvakken** en **informatica** centraal in deze richting. De handelsvakken omvatten een verzameling vakken die een groot gedeelte van het economische gebied beslaan: recht, bedrijfseconomie en economie.

Het vak bedrijfseconomie past bijvoorbeeld in de visie om de leerlingen op het ondernemerschap voor te bereiden. Reeds in de 2de graad zijn de leerlingen in contact gekomen met een aantal typische aspecten uit de wereld van het ondernemen. In de 3de graad worden de handelsaspecten verder uitgewerkt.

Indien de leerlingen van de studierichting secretariaat-talen het volledig leerplan toegepaste economie uit de 2de graad Handel of Handel-Talen én de verschillende handelsvakken uit de 3de graad hebben doorlopen, komen ze in aanmerking voor het **attest bedrijfsbeheer**.

Via een **praktische aanpak** van de vakken worden aan de leerlingen noodzakelijke basiscompetenties meegegeven om met voldoende bagage een professionele loopbaan in de boekhoudkundige of informatica richting uit te bouwen. De leerlingen ontwikkelen doorheen de vakken een **logisch redeneervermogen** dat een extra troef vormt voor zijn verdere studies.

Als rode draad doorheen het laatste jaar is er enerzijds de **geïntegreerde proef** en anderzijds de **stage**. De geïntegreerde proef heeft als doelstelling de theoretische kennis van verschillende vakken om te zetten in praktijkervaring.

Gedurende het volledige schooljaar werkt de leerling aan een opdracht. Aan het einde van het schooljaar moet de leerling dan zijn of haar schriftelijk eindwerk verdedigen voor een externe jury. De stage heeft uiteraard tot doel de leerlingen reeds vertrouwd te maken met het professionele leven. De theorie van de vakken boekhouden en informatica wordt hier dan ook aan de praktijk getoetst bij lokale ondernemingen.

Leerlingenprofiel

Een leerling in de richting Boekhouden-Informatica vindt een praktische aanpak veel boeiender dan een louter theoretische kennisverwerving. Een leerling in deze studierichting

- hecht het allergrootste belang aan nauwkeurigheid
- vindt ordelijk werk heel normaal
- weet dat voor elke bewerking een controle achteraf noodzakelijk is
- rekent zowel op zijn eigen inzicht als op de moderne hulpmiddelen
- heeft oog voor details
- weet zich zodanig te organiseren dat fouten tot een minimum kunnen beperkt worden

- is bereid om in teamverband te werken en weet dat hij op anderen zal moeten kunnen rekenen, net zoals zij op hem rekenen
- is bereid fouten en vergissingen te erkennen en hieruit te leren
- hanteert een correct taalgebruik
- wil alle aspecten van het gebruik van de computer onder de knie krijgen
- probeert een echte vakman op zijn gebied te zijn
- kan probleemoplossend denken en handelen
- beschikt over sociale en communicatieve vaardigheden

Logisch volgende studiekeuze

De studierichting Boekhouden-informatica bereidt in eerste instantie voor op een professionele bachelor in het hoger onderwijs:

bachelor in bedrijfsmanagement, bachelor in communicatiemanagement, bachelor in het onderwijs (kleuter, lager en secundair), bachelor in het sociaal werk, bachelor in multimedia en communicatiewetenschappen, bachelor in de toegepaste informatica.

Secretariaat-talen

Eigenheid van de studierichting

De studierichting Secretariaat-talen beoogt een dubbel doel: enerzijds is deze studierichting een voorbereiding op het hoger onderwijs, in hoofdzaak het economisch hoger onderwijs van het korte type (professionele bachelor). Anderzijds bereidt deze studierichting de leerlingen voor op een professionele loopbaan in de administratieve sector.

Naast de **talen** (zoals Nederlands, Frans, Engels en Duits) staan ook **handelsvakken** centraal in deze richting. Deze handelsvakken omvatten een verzameling vakken die een groot gedeelte van het economische gebied beslaan: recht, kantoortechnieken en bedrijfseconomie. Indien de leerlingen van de studierichting secretariaat-talen het volledig leerplan toegepaste economie uit de 2de graad Handel of Handel-Talen én de verschillende handelsvakken uit de 3de graad hebben doorlopen, komen ze in aanmerking voor het **attest bedrijfsbeheer**. Via een **praktische aanpak** van de vakken worden aan de leerlingen noodzakelijke basiscompetenties meegegeven.

Als rode draad doorheen het laatste jaar is er enerzijds de **geïntegreerde proef** en anderzijds de **stage**. De geïntegreerde proef heeft als doelstelling de theoretische kennis van verschillende vakken om te zetten in praktijkervaring. Gedurende het volledige schooljaar werkt de leerling aan een opdracht. Aan het einde van het schooljaar moet de leerling dan zijn of haar schriftelijk eindwerk verdedigen voor een externe jury.

De stage heeft uiteraard tot doel de leerlingen reeds vertrouwd te maken met het professionele leven. De theorie van het vak kantoortechnieken wordt hier dan ook aan de praktijk getoetst bij lokale ondernemingen.

| 16 |

Leerlingenprofiel

Een leerling in de richting Secretariaat-Talen vindt een praktische aanpak veel boeiender dan een louter theoretische kennisverwerving. Een leerling in deze studierichting

- heeft interesse in de administratieve sector
- hanteert een uiterst correct mondeling en schriftelijk taalgebruik
- vindt een correct en verzorgd voorkomen zeer belangrijk
- is bereid vreemde talen aan te leren
- weet een document op de juiste manier te beoordelen
- heeft oog voor algemene zaken, maar ook voor details
- wil het secretariaatswerk efficiënt leren organiseren
- zoek naar creatieve oplossingen voor administratieve en bureaucratische rompslomp
- is discreet
- kan precieze afspraken maken en nakomen
- heeft commercieel inzicht
- beschikt over sociale en communicatieve vaardigheden

Logisch volgende studiekeuze

De studierichting Secretariaat-talen bereidt in eerste instantie voor op een professionele bachelor in het hoger onderwijs:

bachelor in bedrijfsmanagement, bachelor in het communicatiemanagement, bachelor in het office management, bachelor in het onderwijs, bachelor in het sociaal werk.

Lichamelijke Opvoeding - Sport

Eigenheid van de studierichting

Deze studierichting realiseert de vormingsdoelen van TSO en richt zich in het bijzonder naar een harmonische persoonlijkheidsvorming waarbij de sportcomponent een extra vormingsmiddel is voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid van de jongere.

Ze spreekt vooral jongeren aan die minder studiegericht maar sportminded zijn waarbij een intense lichaamsbeweging een motivatie betekent voor hun studieloopbaan.

TSO, LO & Sport beoogt echter niet alleen de ontwikkeling van het lichaam maar ook van de geest: logischerwijze moeten de verschillende vakken en componenten binnen de opleiding op elkaar afgestemd zijn.

Sport als uitlaatklep voor hypernerveuzen of als compensatie voor te veel zitonderwijs zijn geen redenen om deze studierichting aan te raden.

Goed presteren in theorie en sport vereisen planning, regelmaat, recuperatie en verzorging.

Beginsituatie en leerlingenprofiel

De leerplandoelstellingen en de leerinhouden steunen op de verworven kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes uit de eerste graad. Ze richten zich zowel naar de sportbegaafde leerling als naar de sportgeïnteresseerde leerling.

De leerlingen beschikken over voldoende motorische vaardigheden en hebben een positieve bewegingsingesteldheid. Een zekere graad van fysieke motorische geschiktheid is wel een conditio sine qua non om deze studierichting aan te vatten.

De leerlingen moeten ook veel interesse hebben voor wetenschappelijke toepassingen.

Doorzettingsvermogen, beheersing, zelfstandigheid en zin voor samenwerking worden sterk aangesproken.

De lichamelijke opvoeding en sportgerichte opleiding bestaat uit volgende componenten:

- het ontwikkelen van de motorische competentie.
- het ontwikkelen van het zelfconcept en sociaal functioneren.
- het ontwikkelen van cognitieve competentie.

Deze berust op:

- een wetenschappelijke benadering van de basiselementen van het menselijk bewegen.
- het aanbrenge van kennis en inzicht in de theorie van de lichamelijke opvoeding.
- het situeren van het fenomeen sport in een maatschappelijke context.
- het bijbrengen van kennis en inzicht in economische markten.

Logisch volgende studiekeuze

De studierichting Lichamelijke Opvoeding en Sport moet de leerlingen toelaten zich voor te bereiden op:

- een doorstroming naar bepaalde vormen van Hoger Onderwijs (pedagogisch, sociaal, paramedisch, economisch, ...)
- tewerkstelling in verschillende beroepsgerichte sectoren:
  - beroepssector waarbij het fysiek element belangrijk is (leger, rijkswacht, politie, brandweer, zwembadredder,...)
  - vrijetijdsector waarbij communicatieve vaardigheden essentieel zijn: recreatieve sportclubs, gemeentelijke sportdiensten, OCMW, clubtoerisme, strandanimatie, ...
  - commerciële sector verwant aan sport: fitnesscentra, verkoop van sportartikelen, onderhoud van sportmateriaal, ...
- sportspecifieke sector waarbij de sporttechnische kennis belangrijk is bijv. hulptrainer en trainer in een specifieke sportdiscipline
- beroepssector: voltijdse of deeltijdse tewerkstelling in eigen sportdiscipline: voetbal, wielrennen, tennis, basketbal, ...